

טשענסטאכאווער

Advertisement for a business or service, mentioning 'פרייערע יארן'.

Advertisement for a business or service, mentioning 'פרייערע יארן'.

Advertisement for a business or service, mentioning 'פרייערע יארן'.

Piątek 12 lipca 1935

ליכט-צינדען 7.26

פרייערע יארן "א חמוז תרצה"

צו פערקויפן
אין וועלן אויף גיג
טעיגע בעדינגונגען
א גרויס הוי
פון 42 צימערן, 4 געוועלבער און א רעסטוראציע.
דאס הויז געטונט זיך אויף א גוטען פונקט נעפען
דעם נייעם מארק אויף דער קאלישער גאס.
דער פרייז פון הויז איז 10 פאכט פון ברוטא-הנסה פון יערליכען
דירה-געלד.
צו דערווייטען זיך אין רעדאקציע, פלאץ לעגיאנוב 10.

אונזערע פריינד ה' אברהם יאקאבאוויטש און פרוי
צו דער חתונה פון זייער זון
דוד מיש פרי פעלא וועלגריין
ווינשען מיר א הארציגען מזל-טוב. זאלט איהר זעהען פון זיי מיטל נחת.
דעם יונגען פאר-א גליקליך און צופרידען צוזאמענלעבען.
ב. פאטשאן, פרוי און פאמיליע.

את חברנו חבר השלטון של הבנק, מר חנוך הענער זיידעמאן
לרגלי נשואיה של בתו הגנו מברכים במזלם וברוב נחת ושמה.
השלטון והמועצה של הבנק ספלידויעלטיש
בריון.

PLYN
„RADIOL”
radycznie usuwa odciski, zgrubienia skóry.

PODZIĘKOWANIE.
Komitet Kolonji i Półkolonji letnich przy T-wie „TOZ”
serdecznie dziękuje firmie
Dr. OETKER w GDAŃSKU
za ofiarowaną mączkę odżywczą dla dzieci.

אונזער ג' שותף ה' הענער זיידעמאן
צו דער חתונה פון זיין סאטער ביילה מיט ה' אברהם בראנעצקי
ווינשען א הערצליכען מזל-טוב און מיטל נחת און פרייד.
מיטאיינהאבער פון דער מילה „שווייצארקא”
אין וועלן.

Rozjaśnia i nadaje przepiękny blond kolor włosom
ORION - ESSENCJA
Rumiankowa.

Dr. JÓZEF SCHREIBER
ordynuje
w **SZCZAWNICY.**
פרוואטער אינהאלאציע-און עלעקטרא-טארמפאטוישער אנשטאלט.

Z intencji zaślubin Mgr. fam. CELINY BERKOWICZÓWNY
z p. inż. MAKSYMILJANEM ALTMANEM z Warszawy życzą
Rodzicom wiele radości, a młodej parze szczęścia i pomyślności.
M. JUDKIEWICZOWIE, Wieluń.

לאראווינעס (אייזקאטשענס)
אויסגעצייכענטע מיט איזאלאציע פון קארקען-האלץ הי אויך
בוי-האלץ, טישלער-האלץ, געהיבלעט האלץ
עמפעלעט צו זעהר ביליגע פרייען
מירמע **ברידער פאקטאר** „אונאר”
נארטאוויטשא 83 טעלעפאן 14-24.
גינסטיגע בעדינגונגען.
אין טארטאק ווערט מעכטיג בעארבייט און אויסגעפערטיגט
אלעארט האלץ. גרויסער אויסוואהל פון דעמאדע ברעטער

דאס געשעפט פון דער פירמא
פישהאלטער, ארטער מארק 29
מאכט בעקאנט דאס אָזוי ווי שבת איז דאס געשעפט פון
סאָרע-וואַסער, בייער און לעמאַניאַדע געשלעסן
ווערט צוליעב דער בעקועמליכקייט פון דער קליענטעלע
פערקויפט קוויטלעך א גאַנצע וואַך, כדי אויף שבת צו קענען בעקו-
מען קאלטע, פרישע געטראַנקען, וואָס וועט דורך א קריסטין יעדען
שבת אַרויסגעגעבען ווערען.
מיט אכטונג
ס. פישהאלטער, אלטער מאַרק 29.

Szkoła Rzem. Przemysłowa dla Żydów
w Częstochowie, Garncarska 8
podaje do wiadomości, że zapisy przyjmuje się od 15 czerwca
do 20 lipca b. r.
Ilość miejsc ściśle ograniczona.
Kancelaria czynna codziennie od godz 9-ej do 13-ej

Czysta cera bez plam i piegów to:
Krem
„ORLANDO”

צו דער עפענטליכקייט!
אין דער „טשענסטאכאווער צייטונג” נר. 25 האב איך אויפגעפאָדערט
זעם לאַקאטאָר ה' ישראל פ-ש, דאס ער זאל זיך אין משך פון א וואַך צייט
אַרויסציהען, שענקענדיג איהם פאר 5 (פינף) יאָהר דירה-געלד און פאר וואסער.
צוליעב דעם וואס ער האָט אין משך פון גאַנצע 3 וואכען גאַרנישט
געטוהן אין דער הינזיכט האלט איך די עקסמיסיע פאר א געשעהענעם פאַקט.
הויז-פערוואַלטער פון אלטען מארק נר. 29

פיערלעשער זאל.
מאַרגען שבת, דעם 13-טען ד. ה. פונקט. 9 א ויגער אָווענד
בלויז איין און איינציגער
גרויסער קאַנצערט
פון דער אונפערגלייכליכער פּאַקס-זינגערין, דער שטאַלץ פון דער יוד. עסטראַדע
לאַלא פּאַלמאַן
אין פּאָלעם נייעס אין זעהר רייכען פּראָגראַם:
1) דאס מידעל פון פאַרקעט, 2) אַרביטטאַן, 3) פאַמיליע-גליק, 4) א שידוך, 5) ס'אָרט מן נישט,
6) ביים רבינים טיש, 7) איך און דו, 8) יהוה, 9) א טאַלענטער וואַרשטאַט, 10) דן... 11) די
דאַמע מיטן הינטעל, 12) פון זייד, 13) שווערע געמיסער, 14) דריי בנימין, 15) שמהות ביי יודען,
16) מיין חתן, 17) בערל שמיד, 18) הויף-זינגערין, 19) מאַשינען 20) דינסט-מידעל און פיעל אנדערע.
אַלע טעקסטען סעציעל געשריבען פאר לאַלא פּאַלמאַן פון דיכטער **יצחק פערלאָוויץ**.
מוזיק פון קאַמפּאָזיטאָר **הענער קאַן**.
בילעטען צו ביליגע פרייען שוין צו בעקומען אין דער דרוקעריי פון ב. באַטשאַן, אלע 6.

מיר דריקען אויס אונזער טיעפסטען
מיטגעפיהל דעם ח' 0. א. ביינבוים צוליבין
טויט פון זיין
פאַטער נ"ע
די פערוואַלטונג פון יודישען קירושנער,
היטעלמאכער און קאַפּעלזשען-מאַכער-צפך
אין טשענסטאכאווער.

קצין הנציבות מגר. מנחם בוגין
אין טשענסטאכאווער.
זונטאג, ד. 21 ד. ה. אָרדענט איין
דער בית"ר א פגישה פון מחוז מיטן
מיטן אַנטייל פון קצין הנציבות מגר.
מנחם בוגין און דעם זעלבען טאג וועט
פאַרקומען אַנ'עפענטליכע אַקאָרדעמיע
לכבוד דעם אַנדענקען פון גרויסען
ציוניסטישען פיהרער ד"ר טעאָדאָר
הערצל, וואו דער אויבענדערמאַנטער
וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראַט.
צוליב דער פּאָפּולאַריטעט פון מגר.
מנחם בוגין אַלס גלענצענדער רעדנער,
וועלכער וועט רעפערירען אין טשענ-
סטאכאווער האט דער רעפעראַט ארויס-
גערושען א זעהר גרויסען אינטערעס.
סניף „תרבות" אין טשענסטאכאווער.
אין צוזאַמענהאַנג מיט די ערשטע
יאַהרצייט פון אונזער גרויסען משורר
ה. נ. ביאַליק ז"ל, האט דער היגער
סניף בעשלאָסען איינצואַרדנען אַנ'אַקאָ-
דעמיע און גלייכצייטיג אדורכצופיה-
רען אין אונזער שטאָדט א מפעל
לזכות רער תרבות-שול אין פוילען
דורך פערשרייטען קאַרטען מיט ביאַ-
ליק'ס בילד. די אַקציע הויבט זיך אָן
זונטאג, דעם 14 ד. ה.

ראַטעוועט דאס געזונד!
א קראַנקער מאַגען איז אַפט די סיבה
פון פערשידענע קראַנקהייטען
Ziola z Gór Harcu D-ra Lauera
זענען א גוט מיטעל צום רעגולירען דעם מאַגען. זיי
בעווייזען אַסטרוקציעס און זענען א מילד נאַטירליך
אַבמיהר-מיטעל. בעווייזען די פוילאָנג - סובסטאַנציען.
וועלכע פערשיטען דעם אָרגאַניזם.
Ziola z Gór Harcu D-ra Lauera
ווערען געטרייבט ביי קראַנקהייטען פון דער לעבער,
נירען, גאַללשטיינער און מערידען. ווערען גערן גענו-
מען דורך די קראַנקע.

Pot pach i niemilą
woń usuwa plyn —
„DELTA”
pot nóg usuwa proszek —
„DELTA,”

FABRIARNIA, PRALNIA CHEMICZNA
„KRYSZTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2.
מיר נעמען אָן צו וואַשען קראַגענס מיט לאַנג-דויערענדע
שפיגלע-גלאַנק, אויך נעמען מיר אָן **כעמיש** צו רייניגען און
צו פאַרבען אלעאַראַט קליידונג.
ספעציאַליטעט: 1) פאַרבען לעדערנע-קורטקעס
2) דעטאַשירען (אַרויסנעמען פלעקען אָון האַשען).
אַכטונג: פלעקען ווערען אַרויסגענומען אויפ'ן אָרט

Karaluchy, pluskwy
i inne robactwo tepi proszek
„MORANT”

ODCISKI
ZGRUBIAŁA SKÓRĘ
I BARDZIEJ
USUWA BEZ BÓLU
I BEZPOWROTNI
KLAVIOL
AP. KOWALSKI

אַנטייוונגען אויף אלע שטערט פון סאָו-רוסלאַנד
אויף **פּאַרנסיין** זעטען און:
און אַכטיילונגען Bank Gospodarst. Krajowego
סאטען קאַמפּע 22.000 און אַכטיילונגען Bank PKO
Państwowy Bank Rolny (p. s. k.) ביי טייע פאַסט-
Pow. Bank Kredytowy S. A.
Bank Zachodni S. A., Tow. „Hias”, Pow
Bank Związkowy, Bank Handlowy, Bank Związku Spółek Zarob-
kowych, D|B T. Bunimowicz, Wilno Oddział Banku Drezdeńsk.
און אנדערע w Gdańsku הקרט = בריקת נעמען אן אלע פאַסט-אַכטען.
פאַרערט די נייע פּריו-קוראטען מיט די פּערקלענערטע פּריווען.
אינפּאַרמאַציע אָרטיעלען אַלע דערמאַנטע אינסטיטוציעס און די נעוועלשאַפּט „היאָס”
Warszawa, Plac Grzybowski 10. Tel. 275-63.

איז זיי יאָ מקנא צו זיין?

פאר די מאַרק-שטעהער איז בלי-
ספּאָ אַ שווערע גויה דאָס, וואָס זיי
מוזן האַנדלען אויפ'ן מאַרק אין זא-
וואַדיע, וואָרום אויסערדעם, וואָס זיי
מוזן אַוועקגען מיט זייערע סחורות
אַזא מהלך וועג און זעלען ווען
ס'קומט דאָרט אַזוי אַ קונה, זענען זיי
נאָך אויסגעשטעלט אויף פּערשידענע
נאַטור-קאַפּריזען, וועלכע טהוען זיי
נישט קיין טובות.

פּראָג בענקט נאָכ'ן ציוניסטישען קאַנגרעס.

פון אויבער קאַרעספּאָנדענט ד"ר פ. פּאַגשטיין.

נישט פּערהאַנען קיין איין מענטש אין
פּראָג, וואָס זאָל זיך נישט ערגערן
דערפאַר וואָס דער ציוניסטישער קאַנ-
גּרעס וועט נישט אַבגעהאַלטען ווערען
ווידער אין פּראָג. מיר האָבען גערעדט
דערפאַר מיט יודען און קריסטען פון
אַלערליי קאַטעגאָריעס. אינטעליגענטען
און אַרבייטער, אלע וואַנדערן זיך,
וואָס דער קאַנגרעס איז נישט אין
פּראָג, וואָו יעדער קאַנגרעס-נאַסט האָט
זיך גוט געפּהאַלט, וואָו זיי האָבען ביי-
ליג געלעבט און זענען געווען זעהר
צופרידען...
אַממערסטען בעדויערט דאָס דער
גענעראַל-דירעקטאָר פּונם פּראָגער
יריד ה' זשעזאטש. מיט צוויי יאָר
צוריק איז ער עס געווען פאַר די קאַנ-
האַט דורכגעצויגען מיט'ן פּאַר-
גּרעס-ביראַט נעבען די געביידע וואָס איז
דער ספּיריטוס-צענטראַלע, וואָס איז
גראַד דאַמאַלס געשטאַנען לעדיג, ער
האַט איינגעראַדענט די בעקוועהמע
זאַלען פאַר'ן קאַנגרעס, ער האָט אינ-
טערעווערטי ביי אלע בעהערדען וועגען
וואָס מ'האַט נאָר בענוטיגט.

די אויפגאַבע צו שאַפּען אַ בעדייטענדען
סכּום, כדי צו קענען פּערגרעסערן די
טעטיקייט.
דאָס וואָרט בעקומט דאָן דער דעלע-
גאַט פון „צעקאַבע“ אין וואַרשא, דיר.
באַרנשטיין, וועלכער האָלט אַ זעהר
שענעם און פּעלערהענדען רעפּעראַט
וועגען דעם איינציגן ווירטשאַפּטליכען
מצב פון די יודען אין פּוילען. דער
רעפּערענט גיט-איבער אַ בילד וועגען
דער אונגעווערער נויט און אַרימקייט,
וואָס הערשט צווישן יודען אין שטערט
און שטעלעך און זאַט, אַז ס'מוזען
אַנגענומען ווערען די געהעריגע מיטלען,
ווייל אַנדערש דראַגט אַ קאַטאַסטראַפּע.
ביז-אייצט האָט זיך מיט דער הילף פאַר
די דאָזיגע פּרנסה-לאָזע פּערנומען דער
„צעקאַבע“, וועלכער האָט אַרגאַניזירט
אין פּוילען 800 ג"ח-קאַסעס, וואָס פּער-
מאַגען צוזאַמען אַ קאַפיטאַל פון 10
מיליאָן זל. און מאַכען אַנאַומאַק אויף
20 מיליאָן זל. די דאָזיגע קאַסעס האָבען
אַרויסגעבאַרגט אַהן פּראַצענט הלוואות
אויף קליינע סומען אין דער הויך ביז
200-250 זל. פאַר די אַרימסטע און
אונגעהאַלפּענסטע. איינצט האָט דער
„צעקאַבע“ אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן, לויט
וועלכען די דאָזיגע פּרנסה-לאָזע עלע-
מענטען צו פּאַדוקטיוויזירען און צו
געבען נייע בעשעפטיגונגען. צו דעם
צוועק מוזען אַבער געשאַפּען ווערען
נייע קאַפיטאַלען. דער „צעקאַבע“ האָט
זיך וועגען דעם פּערשטענדיגט מיט'ן
פּונדוש פּראָג' און בעקומען אַ צוזאָג
אויף אַ מיליאָן זל. און מעגליך גאַר
אויף אַנדערהאַלבן מיליאָן זל. אויך די
אויסלעדישע יודישע הילפּס-אינסטיטו-
ציעס האָבען זיך פּערפליכטעט צו געבען
אַ מיליאָן זל. און דריטען מיליאָן זל. וואָס
דאַרף געשאַפּען ווערען צווישען די
יודען אין פּוילען. פון דעם דאָזיגען
מיליאָן איז אַהענגיג צי אויך די ערש-
טע צוויי מיליאָן זענען געגעבען ווערען
און צי דער דאָזיגער גאַנצער פּלאַן וועט
דערפאַר קענען רעאַליזירט ווערען. צו
דעם צוועק האָט דער „צעקאַבע“ פּראָק-
אַמירט דעם פּאַליקס-קאַמפּיין אויף אַ
מיליאָן זל. און די דאָזיגע אַקציע פּיהרט
זיך שוין אין גאַנצען לאַנד. די זאַמלונג
איז דערמיט פּערזייכטערט, וואָס עס
ווערען פון די מנדבים אַנגענומען אַב-
זיגאַציעס פון דער נאַציאָנאַלער הלוואה.
אויך טשענסטאָכאָו מוז זיך אין דער
מאַקסימאַלסטער מאַס בעטייליגען אין
דאָזיגען קאַמפּיין. דער „צעקאַבע“ האָט
דעם מיליאָן זל. פּונדאָדערגעלענט אויף-
שטערט און שטעלעך, דאַרומטער איז
פאַר טשענסטאָכאָו בעשטימט געווארען
אַ סומע פון 38.300 זל. דאָס איז אַ

גענו. אַרליטש-דזשעזער אין טשענסטאָכאָו.

צוריקפאַהרענדיג פון וויעלען נאָך
וואַרשא האָט עהרנעכטען געוויילט אין
טשענסטאָכאָו 2 שעה גענו. יוועף אַר-
ליטש-דזשעזער, פרעזעס פון דער הויפּט-
פּערזאָנלעכע פון דער „ים-ליגע“.
גענו. אַרליטש-דזשעזער האָט בעווכט
דעם לאַקאַל פון דער אַרטיגער ים-ליגע,
וואָו ער איז אויסגענומען געווארען
זעהר האַרציג און דערנאָך בעזונט זיי
שטאַרט. דאָן איז גענו. דזשעזער צוריק
אַראַב אויף דער באַהן-סטאַציע, וואָו
עס האָבען איהם געזענענט: פרעזעס פון
דער „ים-ליגע“ אין טשענסטאָכאָו מאַ-
יאַר אַסטריאַנסקי, וויצע-פרעזעס אינזש.
וורבעל און קאַפייער פאַפּטשיק. נאָך
עטליכע מינוט איז גענו. אַרליטש-דזשע-
זער אַנגעפאַהרען קיין וואַרשא.

נייער פּערטרעטער פון דאָוואָדצע פון 27-טען פּולק.

אַלס פּערטרעטער פון דאָוואָדצע פון
היינען 27 פּולק איז בעשטימט געווארען
פּאַדפּולק. פּאַנעק פון 74-טען ב. פ. אין
לאַבליניעץ.
דער ביזאייזיגער פּערטרעטער פון
דאָוואָדצע פון 27 פּולק פּפּולק. סטוי-
דיונסקי איז נאַמינירט געווארען אלס
פּערטרעטער פון דאָוואָדצע פון 12-טען
ב. פ. אין וואַדאוויץ.

סומע, וואָס וועט שפּעטער דרייפאַך
אומגעקעהרט ווערען פאַר טשענסטאָכאָו.
צום סוף אַפּעלירט דיר. באַרנשטיין צו
דער טשענסטאָכאָווער יודישער בעפּעל-
קערונג צו ערפּולען איהר נאַציאָנאַלען
חוב.
נאָכ'ן דאָזיגען איינפלוסרייכען רעפּע-
ראַט האָט זיך ענטוויקעלט אַ לענגערע
דיסקוסיע, אין וועלכער עס האָבען זיך
בעטייליגט די ה"ה: אינזש. פּרושינס-
קער, אַדוו. קאַנאַרסקי, א. באַראַניאַ-
טאַווסקי, ענגעל, גאַלדשטיין, קאַץ,
גאַלדבערג, ראַזענבערג, פּאַנעל א. א.
און נאָכ'ן שלוש וואָרט פון רעפּערענט
זענען אַלע אַנטווענדעט אַריין אין קאַ-
מיטעט, צו וועלכען עס זאָל נאָך צוגע-
וועהלט ווערען מערהערע פּאַרשטעהער,
אַזוי, אַז דער דאָזיגער קאַמיטעט זאָל
מיט זיך פּאַרשטעלען דעם גאַנצע יודי-
שע טשענסטאָכאָו. דער ניי-געשאַפּענער
קאַמיטעט וועט ערשט אויסוועהלען פון
זיך אַנאַקוועקטיוו, וואָס זאָל אויסאַר-
בייטען אַ גענויען פּלאַן ווי אַזוי פּראָק-
טיש און ערפּאַלגרייך אדורכצופיהרען
דעם פּאַליקס-קאַמפּיין אין טשענסטאָכאָו.

פאַר וועלכע די הלוואה איז דער איינ- ציגער אויסוועג פאַר דער יודישער פּעסעטער פון דער הויפּט- פּערזאָנלעכע פון דער „ים-ליגע“.

פאַר וועלכע די הלוואה איז דער איינ-
ציגער אויסוועג פאַר דער יודישער
פּעסעטער פון דער הויפּט-
פּערזאָנלעכע פון דער „ים-ליגע“.

פאַר וועלכע די הלוואה איז דער איינ- ציגער אויסוועג פאַר דער יודישער פּעסעטער פון דער הויפּט- פּערזאָנלעכע פון דער „ים-ליגע“.

פאַר וועלכע די הלוואה איז דער איינ-
ציגער אויסוועג פאַר דער יודישער
פּעסעטער פון דער הויפּט-
פּערזאָנלעכע פון דער „ים-ליגע“.

די אַקציע פאַר'ן פּאַליקס-קאַמפּיין פון „צעקאַבע“ אין טשענסטאָכאָו.

פאַר וועלכע די הלוואה איז דער איינ-
ציגער אויסוועג פאַר דער יודישער
פּעסעטער פון דער הויפּט-
פּערזאָנלעכע פון דער „ים-ליגע“.

איך באַיקאַטיר די וואַהלען... קליינער פּעליעטאַן

— איך ערקלער עפענטליך, אַז נאָך
אַ לאַנגען ישיב הרעת האָב איך בע-
שלאָסען צו באַיקאַטירען די וואַהלען
און דאַביי אַבגעגעבען אַ געהעריגע
דעקלאַראַציע. די ענדקעס פון איין
זייט און די ב.פ.ס. פון דער צווייטער
זייט מעגען זיך דערלויבען צו באַי-
קאַטירען די וואַהלען, מעג איך גרונם
פּליטאַל, אויך זיך ערלויבען דאָס זעל-
בע פּערגעניגען, אַבערהויפּט, ווי-
אויך ר' יצחק גרינבוים האָט אַרויס-
געגעבען אַזא פּקודה באַיקאַטיר.
מיט אַט דעם פּומן איז צו מיר
אַריין מיין שכן.
— וואָס איז דאָס—האַב איך געזע-
פּנט מויל און אויערן—ווי קומט איהר
זיך צו מישען אין פּאַליטיק, און איב-
רינגענס, וואָס זענט איהר דאָס געווא-
רען אזא שטאַרקער אַפּאָזיציאָנער-רע-
וואַלציאָנער, וואָס איהר געהט קעמ-
פען, וואָס אייך געזעלעט נישט די נייע
קאַנסטיטוציע מיט'ן נייעם וואַהל-רע-
גולאַמין? אויך ביז איצט, ווען ס'זע-
נען געווען דעמאָקראַטישע וואַהלען,
האַט איהר עפעס יאָ געהאַט דערפאַר?
צוריק געשמעסט, וואָס געהט אייך
אזוי אין לעבען, אַז עס מוזען דוקא
זיין גאַנצע 444 דעפּוטאַטען, וועלכע
זאָלען נעמען פון דער מלוכה-קאַסע
ביז אַ האַלבן מיליאָן זאַטעס אַ חודש;
וואָס אַרט אייך דען, אַז מען וועט די
אַחאַל דעפּוטאַטען פּערקלענערען אויף
אַ העלפטע און אויך געבן וועט מען
דאַרען אויסצואהלען נאָר 50 פּאַרזענען?
— וואָס פאַר אַ סייס, וואָס פאַר
דעפּוטאַטען—קוקט מיך אַן ערשטיגט

גען, און געה ווייס, ווער מוז זיי עס
זענען די אמת'ע אלגעמיינע ציונים
טען. איבערהויפּט, וועלען זיי דאָרט
זיין אַ קליינע צאַהל און מיר, פּראָסטע
יודען, האָבען ליבע צו ליפּען דאָרט,
וואָו ס'איז די מערהייט...
איך האָב אפילו געטראַכט וועגען
אַבעגען מיין שטימ פאַר דער „מזרחי“,
אַ השו"ב פּאַנני, שנעע יודען, גע-
נוג רעליגיעז אויך, און פאַר אַזא יוד
ווי איך בין, וואָלט עס געווען אַ גע-
פּאַסטער שידוך. נאָר היות ווי איך בין
אַ טשענסטאָכאָווער יוד, האָב איך צו
זיי נישט קיין צוטרויען, מחמת דעם,
וואָס ביי דער היגער „מזרחי“ קאָן מען
נישט אַנטפאַרען דעם ריכטיגען פּוילס
סוף זייער פּאַרגרעם. אַט בייגען זיי
זיך אויף פּאַנקס, ווי, למשל, ביי דער
קהלה אַרבייט, און אַט זענען אַ טייל
פון זיי ווידער רעוויזיאָניסטיש גע-
שטימט. אַ פּאַרטיי אַבער מוז האָבען
אַ רוקען-בייץ און היות ווי איך זעה
די גאַנצע „מזרחי“ מיט טשענסטאָכא-
ווער אויגען, האָב איך מורא, אַז מען
קאָן זיי אַנרופּען גיכער „מסחרי“ ווי
„מזרחי“...
בלייבט פאַר איבער נישט מעהר, ווי
צו שטימען פאַר די יודענטאָלער,
וועלכע זענען ביי אונז אין שטאַרט
זעהר וואוילע מענטשען און איך האָב
צווישען זיי פּערווענליכע פּריינד, וועל-
כע כ' האָב אפילו צוגעזאגט צו שטימען
פאַר זייער ליסטע. נאָר ווידער די איי-
גענע מעשה: וואָלט איך כּאַטש גע-
וואוסט, אַז זיי וועלען דאָרט האָבען.
נו, זאָל מען זאגען, אַ מנין דעלעגאַ-
טען, וואָלט איך מיך שוין גאַרנישט
פּערטראַכט און אַנגעגעבען פאַר זיי
מיין שטימ. זאָל מייןס אַיבערגעזען...
נאָר זיי קאָנען מיר דאָס אַבער נישט

דער אינטערנאַציאָנאַל דעצירירט!

די ציוניסטישע וועלט־אַרגאַניזאַציע ווערט היינט געלייטעט דורך סאַציאַל־ליסטען, וועלכע זענען אַנגעשלאָסען אין דעם אינטערנאַציאָנאַל און בעקענען זיך צו דער אידעאָלאָגיע פֿון קל־אָ-סען-קאַמף. צו דער עטאַבלירונג פֿון דעם דאָזיגען סיסטעם האָבען די „אַלגעמיינע“ ציוניסטען און גרופּען פֿון דעם תּורה-טרייען „מורח“ טייל־אַקטיוו און טייל־פּאַסיוו, מיטגעאַלפּען. גענען דער הערשאַפט פֿון די לינקע האָבען זיך אַנגעהויבען ביי אַ חלק פֿון די „אַלגעמיינע“ און אַ טייל פֿון „מורח“ ביי דער אַיִ-דיגעראַ אונטערנע- מערשאַפט בעווייזען סמנים פֿון ווי- דערשאַנד, עץ פֿי רובֿ פֿון ווירט- שאַפטליכער נאַטור.

די יודענשטאַטס-פּאַרטיי האָט תּמיד און גרונדענליך בעקעמפֿט דאָס איינ- דינגען פֿון דער אינטערנאַציאָנאַלער קלאַסען-קאַמף אידעאָלאָגיע אין ציוניזם. ס׳מאָז אָבער אונטערגעשטראַכען ווע- רען, אַז די דאָזיגע גענערשאַפט איז פֿון אַ וועזענליכן אַנדערען כאַראַק- טער פֿון די אַנדערע, אַויבען-דערמאָנ- טע גרופּען.

די יודענשטאַטס פּאַרטיי איז נישט געגען די ציוניסטען-סאַציאַליסטען, ווייל זיי שטרעבען צו ענדערען די עקזיסטירענדע שאַפֿט־סאַציאַליסטען פֿון דעם גרויסען סאַציאַל־רעפּאַראַטאַר פּאַפּער - לינקעס האַלט די יודענ- שטאַטס פּאַרטיי אַלס אַנווערטיג יעדע געזעלשאַפטס - אַרדונג, און וועלכער עס הונדערט אפֿילו אין מענטש אָדער ער איז נישט געזיכערט מיט זיין לעבענס-האַלטען פֿון יע- די פליכט פֿון אַישהאַלטען פֿון יע- דען מענש דורך דער געזעל- שאַפט און די דענסט-פליכט פֿון יעדען מענש אין דער „נאַהרונגס אַרמעע“ פֿון דער געזעלשאַפט פֿון אַ ציוניסטער. מיט ווי- ציוניסטען - סאַציאַליסטען, ווייל דער קלאַסען-קאַמף פֿון דער אידעאָלאָגיע איז נישט געזען אין זיין זעלבסטער פֿון די לינקעס פֿון דעם אינטערנאַציאָנאַל, און זיי זענען נישט געווען אַ באַקאַנטער פּאַרטיי פֿון דער אידעאָלאָגיע פֿון יודענשטאַטס זעהר וועניג אָדער גאַרנישט בעדייטען.

אַרְגאַניזירונג פֿון די אַרְבֿער. דער קאַמף פֿאַר עבֿודה עברית אין א״י איז פֿאַר דער צוקונפֿט פֿון יודישען נאַציאָנאַל-היים דעצידיערט. דער ציוניסטישער אינטערנאַ- פּאַדערט אַלע קרעפֿטען פֿון נאַציאָנאַל- לען אַרגאַניזם צו ווידעמן דער יורי- שער אַרבייט. דער אינטערנאַציאָנאַל פֿון אַרְבֿער פֿון אַרְבֿער פּאַדערט נישטען-סאַציאַליסטען אין אַרְבֿער פּאַדערט פּאַרטיי. דער אינטערנאַציאָנאַל פּאַרטיי איז נישט געווען אַ באַקאַנטער פּאַרטיי פֿון דער אידעאָלאָגיע פֿון יודענשטאַטס זעהר וועניג אָדער גאַרנישט בעדייטען.

אַבער די אַרגאַניזירונג פֿון דער אַרְבֿער ביטער אַרבייט. וואָס טהווען די ציוניסטען-סאַציאַליסטען? זיי אַרגאַניזירען די אַרְבֿישע אַרבייטערשאַפט פּאַרטיי. וואָס טהווען די ציוניסטען-סאַציאַליסטען? זיי אַרגאַניזירען די אַרְבֿישע אַרבייטערשאַפט פּאַרטיי. וואָס טהווען די ציוניסטען-סאַציאַליסטען? זיי אַרגאַניזירען די אַרְבֿישע אַרבייטערשאַפט פּאַרטיי.

גרויסע ווירטשאַפטליכע פּאַליטיקער האָבען אין דער לעצטער צייט בערע- כענט, אַז זייער קריזיס, וואָס הערשט היינט ממש אין דער גאַנצער וועלט האָט אַנגעאָרבייט אַ סך גרעסערען חורבן, ווי דער וועלט־קריג. עס זענען אַפּשער נישט אזוי פּיעל מענשען גע- פּאַלען, עס זענען אָבער פּערניכטעט געוואָרען אַוויפּיעל ווערטזאָכען, אַז מיר וועלען דאַרפֿען אַ סך גוטע יאה- רען, בכדי צו דערקאַפּען אַביסעל פֿון נאָך דעם יעצטיגען קריזיס.

ס׳איז פֿדאי צו דערמאַנען, אַז דער יעצטיגער קריזיס האָט אין די לעצטע הונדערט יאהר, געהאַט עטליכע מאָל זיין גלייכען. מיר געדענקען נאָך נישט אין די צוּת, וויבאַלד עס ווערט אַזוי נאָר אַביסעל בעסער.

אין יאהר 1910 למשׁ, האָבען אַלע אַיִראַפּעאישע לענדער דורכגעמאַכט אַ שווערען קריזיס. דאָמאַלס האָט עס- טרייך אַפּציעל צוגענומען באַסניע און ס׳האַט זיך געדאַכט, אַז אַזט, אָט וועט אַויסברעכען אַ קריג צווישען עסטרייך- דייטשלאַנד און די באַלקאַן-מלוכות, וואו רוסלאַנד און פּראַנקרייך וועלען נישט שטעהען פֿון דערווייטענס. מ׳האַט דאַמאַלס געלעבט שטענדיג אין פּחד. דער האַנדלעל האָט זיך לגמרי אָבע- שטעלט און אַלסע, רייכע פּירמעס זע- נען געפּאַלען ממש ווי די פּליגען. ס׳איז געווען ערגער ווי בעת דער וועלט־מלחמה. ס׳איז געווען אַ צייט, אין וועלכער מ׳האַט געלעבט ווי אַיִף אַ וואַלקאַן, וואָס הויבט באַלד אָן שפּיען.

דער קריזיס פֿון דער היינט. צום גליק האָט דער קריזיס נאָר געווען פֿאַר אַ יאהר. די פּאַלי- ליטישע פּערזענליכען זענען בעסער געוואָרען אין אַרְבֿישע און דאָמאַלס לעבעדיגע געוואָרען.

נאָר אַ שווערען קריזיס האָט נישט געוואָרען אין דער אַרְבֿישער נאָר די גאַנצע וועלט מעבר - לים דורכגעמאַכט אין יאהר 1857. די בערזעס אין ניו-יאָרק און אין אַיִראָפּאַ זענען געפּאַלען עס אַרצה און דאָס עלענד האָט אָרומגע- נומען מיט איינערע פּויסטען פּמעט די גאַנצע וועלט. בלויז אין פּראַנקרייך איז נאָך געווען עפּיס אַרבייט. אָבער פּראַנקרייך האָט נישט אַריינגעלאָזט קיין פּרעמדע אַרבייטער און דאָמאַלס איז נאָר געוואָרען דאָס שעהע וואָרט: „פּראַנקרייך גיט אַרבייט נאָר די פּראַנ- צוזיען“... דאָס דאָזיגע וואָרט, וועל- כעס ס׳פּערזענלעך היינט אַלע לענדער בלוגע אַויסלענדישע אַרבייטער.

אויך דאַמאַלס זענען די גרעסטע בעקן צוגרונד געגאַנגען. די גרעסטע פּירמעס האָבען באַקראַכטירט און דער הונדער האָט געבושעוועט אומקעטנס.

אָבער בלויז אַנײַערך צוויי יאהר האָט געדויערט דאָמאַלס דער קריזיס. שוין דאָס יאהר 1859 האָט געבראַכט גוטע צייטען. סוחרים זענען דאַמאַלס נתער געוואָרען.

א גאַנץ גרויסער קריזיס האָט גע- הערשט מיט בערך הונדערט יאהר צו- ייִך. גליקלעך פּאָן האַמלעך, וועלכער מיר האָבען צו דאַנקען פֿאַר אַ סך וויכטיגע היסטאָרישע דאַטעס, שרייבט אין איהרע זכּרונות:

„וואָס פֿאַר אַ ניט ס׳הערשט צווי- שען יודען פֿון דער גאַנצער וועלט, אין אַרְבֿישע און געוואוינען געוואָרען אַוויפּיען ליד אין לייפּציג. מעהר ווי טויזענד פּוהרען מיט פּעלן-סחורות זע- נען אַנגעקומען פֿון פּוילען און רוס- לאַנד, אָבער קיין איינציג שטיק האָט מען דאָרט נישט געקענט פּערקויפּען. אַלע זענען פּונקט אַזוי צווייקעפּאָהרען, ווי זיי זענען געקומען. זיי האָבען מיר דערזעהלט, אַז שוין זייט עטליכע יאהר האָט זיך דער גאַנצער האַנדלעל אַבגע- שטעלט און געוואַנדערט אין די מרחק- לענדער האָט מען פּושט נישט מיט וואָס אַ טאג אַיבּערצולעבען.“

וויבאַלד דער דאַמאַלסדיגער קריזיס האָט געווען, ווייסט מען נישט, אָבער צו יעדער צייט האָט מען גע- מיינט פּונקט ווי היינט: „אזוי שלעכט איז עס נאָך קיינמאַל נישט געווען...“

מיט פּערגעסען בלויז טיפּף די שמורע- דיגע טעג, וויבאַלד, די זון הויבט נאָר אָן אַביסעלע צו לייכטען...

וואָס געהערט, וואָס געזעהן.

זיי קריכען אויף די גלייכע ווענט... עפּיס אַ שטענען האָט בעהערשט די יודישע שונאים, אַז זיי קריכען אויף די גלייכע ווענט.

לעבען אויף דער וועלט ביז צוויי מיליאָר מענשען, און קיינער איז נישט איבּריג, נאָר גראַד די 16 מיליאָן יודען; זיי, די אַנטיסעמיטען קענען בשום אָפּן נישט צוקוקען, וואָס מיר לעבען אויף דער וועלט.

וואָס וואָס, נאָר דאַכט זיך, אַז לייט אַזנער פּראַעקט טייל האָבען מיר אַונ- זער חלק אין אַלעם אַריינגעטראָגען. מיר האָבען בערייכערט די וועלט מיט אַונזער קולטור, מיט אַונזערע געניאַלע מענשען, וועלכע האָבען דער מענשהייט אַ סך געגעבען. אמח, פאַר די אַיגענע ברידער האָבען זיי ווייניג געשאַפּען, נאָר אַלץ פאַר אַנדערע, פאַר דער וועלט.

אַזנער אַזנער גאַנצע קולטור איז דאָך אַ וועלט־קולטור, און אויך רעדען מיר דאָך וועגען אַ מיסיע, מיט וואָס מיר ווילען די וועלט מוכה זיין. און די וועלט זי איז אַזנער מוחל די טובות און וויל אַזנער דערפאַר אַומברענגען.

לעזט מען די צייטונגען, ווי אַזוי מען רעדט אויף אַזנער אַיט כּל דבר אַסור, געהט אַזש אַרום אַ גרויל דורכ'ן לייב, איז ווירקליך אַ וואַנדער, ווי אַזוי מיר האַלטען אַיט אַיטן טאָג ביי אַזוי פּיעל שמוץ, אַזוי פּיעל רכי- לות, אַזוי פּיעל געמינהייטען, און

דער עולם לעזט און זאַפּט אין זיך אַיין שנה און האָט צו אַזנער און ווי אַזוי וועט דאָס אַלץ זיך ענדיגען? מען זעהט גאַרנישט, אַז עמיצער זאָל זיך פאַר אַזנער אַנגעמען. 16 מיליאָן צווי- שען 2 מיליאָר, און אַרום-און אַרום שנה.

מיר לעבען דאָך נישט אַנגעזונדערט ערגיץ אויף אַ וויסען אינעם. מיר געפונען זיך דאָך צוזאַמען און צווישען די אַנדערע אַיינזאַנער. מיר האַנדלען מיט זיי, אַרבייטען מיט זיי און אַלסע מען די זעלבע לופּט, וואָס זיי, און זיי קענען דאָך אַזנער, טאָ פאַרוואָס ווערט געזייעט עס און גיפּט?

אָבער נישט דאָס פּין אַיך אַיצט אַויסען. די דאָזיגע פּראַגע אַז אַנאַל- געמיינע, מען קאַן זאַנען אַ וועלט- פּראַבלעם, און נישט מיין אַויפּגאַבע איז זי מיט די דאָזיגע פּאַרטי אַויפּגא- פּיערען. אַויב אַיך האָב פאַרט די דאָ- גע פּראַגע בערייחער, אַז עס אין צו- זאַמענאַנג מיט דעם פּאַזיעקל, וואָס איז לעצטענס רייף געוואָרען ביי אַזנער אין שטאַדט - צו שאַפּען אַ רייך-אַרי- שען דאַקטוירם-פּעראַיין.

אין טשענסאָטאַו זענען פּערהאַנען אַנײַערך פּירצין קריסטליכע דאַקטוירם, און אויך אַזע ערן יודישע דאַקטוירם. עס האָט זיך קיינמאַל נישט געלאָזט בעמערקען, אַז אויף דעם געביעט זאָ- לען פּאַרקומען עפּיס מיספּערשטענדי- שען. אַזוי אַ יוד קראַכט (און וועלכער

יוד איז דאָס נישט קאַנקאַ...), געהט ער אַזוי גוט צום יודישען זאַקסאַר, ווי צום קריסטליכען, און פּערקווערט. מען האָט אויך גאַרנישט געהערט, אַז אַפּילו צווישען די קריסטליכע און יו- דישע דאַקטוירם זאָלען פּאַרקומען מחלוקת אָדער קאַנאַ-שנאַה. אַדרבּה, ביז אַיצט און נאָך אַיצט איז פּערהאַ- נען אַ געמינגעמער דאַקטוירם-פּעראַיין, און ווי אַלע לעבען בשלום. פּלוזלינג ווערען מיר געוואוינען, אַז ס׳ווערט גע- שאַפּען אַ רייך-אַרישער דאַקטוירם-פּערהאַיין און 10 קריסטליכע דאַקטויר- רים האָבען אַלס אינציצאַרען אַונ- טערנעריבען די אַיינלאַדונג אויף דער ערשטער פּערוואַלונג.

וואָס אַזנער וואַנדערט אַממעהרסטען איז דאָס, וואָס צווישען די 10 אַונטער- געשריבענע געפונען זיך עטליכע, וועל- כע געהן אָן פאַר לייבעראַלע מענשען, און וועלכע האָבען אַ גרויסע יודישע פּראַקטיק.

ס׳איז ווירקליך נישט צו פּערשטעהן, וואָס זיי ווילען דערמיט צרייעלען, וואָס זיי זענען אַויסען. מען רעכענט אַז די דאָזיגע דאַקטוירם, וואָס מען האַלט פאַר לייבעראַלע, זענען אַריי- געפּיהרט געוואָרען אין אַ טעות און אַז זיי וועלען זיך פון דעם אַרויסציהען, אַיינזעהענדיג, אַז דאָס איז אַ מיאוס שטיקעל אַרבייט און איבּריגענס - אַז דאָס געשעמט לוינט נישט (אז מען קאַן דערביי מעהר פּערירען, ווי גע- ווינען...) אַ פּאַקט אָבער אַז, אַז מען גראַבט אַונטער אַזנער, אַז מיר זענען זיי צווייעל אין די אַזנער, דערביי

קריכען זיי אויף די גלייכע ווענט... פּאַרוואָס פּאַהרען זיי אויך נישט אויף דאָטשען?...

די פּערוואַלטונג פֿון „תּומכּי-ענייִם“ איז פּערהויפּיעלט. וואָס איז? גאַרנישט! דער עולם איז זיך צופּאַהרען אויף די זומער-וואוינונגען, איז זייער טעטיגקייט געוואָרען שוואַך.

טענה אַיך צו די „תּומכּי-ענייִם“ לייט: וואָס איז? רהט אַיך אַ ביסעל אָב. הַלמאי אַ סך אַנדערע געזעלשאַפֿ- טע און אינטעסטיצעס רהען כּמעט אַ גאַנץ יאהר און נעמען זיך אויך נישט אַזוי שטאַרק צום האַרצען... טאָ מען דאָך די „תּומכּי-ענייִם“ זיך כּאַשט אַבּרוהען די עטליכע זומער-חדשים, ווען דער עולם פּאַהרט אַוועק. ענט- פּערען זיי אָבער, אַז זיי וואַלען גאַר- נישט געהאַט דאָגענען, איז אָבער אַ צרה, וואָס אַיין העלפּט פּאַהרט נאָר אַוועק. ד. ה. די, וועלכע גיבען די חלות מיט פּרויט, דאָגענען אָבער די לעניגע, וועלכע נעמען די חלות מיט פּרויט, בלייבען אַויפּ'ן אָרט. קומט אויס, אַז געבען גיט מען נישט, נאָר נעמען וויל מען יאָ.

האַט איהר נישט עפּיס אַנאַעצה, אַז אויך די מקבלים ד. ה., אַז די וואָס נעמען זאָלען אויך אַוועקפּאַהרען אויף דאַטשען?...

די פּערוואַלטונג פֿון „תּומכּי-ענייִם“ וויל אַפּילו אַדורכפּיהרען אַנאַקציע אין בלאַקאָווע, אַז די, וואָס רהען זיך אָב אין וואַלד, זאָלען נישט זיין פּטור פֿון געבען ווייטער זייערע נתינות. די

דאָטשע-פּאַהרער דאַרפען טאַקע געזע- קען, אַז זיי האָבען אַינדערהיים אַי- בערנעלאָזט דאָס גאַנצע ביסעל אַרי- מייט, וועלכע מען דאַרף געבען אַ שטיקעל פּרויט כּאַשט אויף שבת. אַיך פּין זיכער, אַז זיי וועלען מקיים זיין די דאָזיגע מצוה, אָבער דאָך בלייבט אַ קשאַ, פּאַרוואָס פּאַהרען די מקבלים פֿון „תּומכּי-ענייִם“ אויך נישט אויף דאַטשע... אין דער קינדער רעפּובליק, ווענען דער ערצהונג פֿון אַונזערע יודישע קינדער אין די פּאַשוועכע שולען, איז דאָ אַ סך צו רעדען; מיר ווילען עס דאָ נישט בעריהרען, דער- פאַר אָבער איז אַ פּערגעניגען צוצוקי- קען, ווי אַזוי עס לעבען אַונזערע אַרי- מע שוועלבעלעך דעם אַינעם חודש, וואָס זיי געפונען זיך אויף דער האַלפֿ- קאָלאַניע פֿון „טאָו“, וואו זיי פּיהלען זיך ממש ווי אין אַ פּרייער קינדער- רעפּובליק.

אויך דער קאַלאַניע טרעפען זיך צוויי קינדער פֿון פּערווידענע טיפען- שולען, ווי אויך פֿון חדרים, פֿון פּער- שידענע עלטער און די אַויפּגאַבע פֿון די לעהרער די דאָזיגע קינדער צו- ניפּצושטעלען אין אַיין פּריינדליכען חבּרישען קאַלעקטיוו - איז ווירקליך אַ גרויסע זאַך.

די לעהרער: פּרי, וואַזעכאַ און ה' ברענער איז דאָס ווירקליך געלונגען, פּאַרוואָס ס׳קומט זיי אַ ייִשר-כּח. קודם-כל האָבען זיי געכאַפט אַ שמועס מיט די קינדער, געזעהען פֿון וואָס פאַר אַניעלעמענט זיי בעשטעהן,

מערב-גאליציען אלס מוסטער

ווען איך שרייב די דאזיגע שורות איז נאך נישט געוואסט דער רעוועלטאט פון די וואהלען צום ציוניסטישן קאנגרעס, וואס זענען פארגעקומען פערצאנענעם זונטאג אין מערב-גאליציען צוזאמען מיט אויבערשטעווען אבער פון דעם, וואס מען ווייסט יא - איז גענוג, אום זיך צו מאכען א בילד פון וואהל-רעוועלטאט, וואס וועט געווייס זיך וועזענטליך נישט ענדערען.

אויף צווייטע ווייסט מען שוין, אז די אלגעמיינע ציוניסטען פון וועלט-פערבאנד האבען אפגעהאלטען דארט א גרויסען נצחון; אז די אלגעמיינע ציוניסטען אלזיין האבען בעקומען מערה שטימען, ווי אלע פלינגע-ארגאניזאציעס (ליגע פאר'ן ארבייטערדען ארץ-ישראל, „מורח", „התאחדות" און יודענשטאטס-פארטיי) צוזאמען, אויף, אז אויף דער צאהל פון 18 מאנדאטען וועלען די אלגעמיינע ציוניסטען בעקומען פון 10 ביז 12.

מיר ווייסען נישט, צי עס וועט זיך נאך געפונען א מדינה, וואס וועט געבען אזא אויסגאנג פון וואהלען צום קאנגרעס, אבער מיר קענען שטאליך זיין אויף מערב גאליציען (קראקא) און אפצווייזען: עס איז א ביישפיל, ווי אזוי דער ציוניזם דארף פערשטאנען און אויפגעפאסט צו ווערען; אזוי האט געדארפט זיין איבער; איבער אלע די בען די אלגעמיינע שטאלישע (די אמ'ע, נישט די געלעכטע פון גיינ-בוים'ס חדר), אלס דער גוף און הוט השדרה פון ציוניזם, געדערפט האבען דעם איבערגעוויכט און מאיאריטעט שטימען, און דארט וואו עס איז נישט אזוי, דארט וואו די אברים, די פלינגע-ארגאניזאציעס זענען מעכטיגער פון גוף - איז עס א קרענקליכע און אונגאמאלע ערשיינונג, וואס קען קיין גוטעם נישט ברענגען.

יא, מיר זענען שטאליך אויף מערב-גאליציען (מזרח-גאליציען שיינט אויך נישט צו זיין פילע הינטערשטעלינג), עס איז דאס לאנד, וואס איז מערה ציוניסטיש, ווי וועלכעס איז לאנד אין דער וועלט און גיט ארויס די

מיר שרייבען נישט די שורות אלס אויסדרוק פון טרוימף פון אלגעמיינעם ציוניזם. מיר ווייסען, אז עס איז נאך ווייט דעריפון, לייזער איז פארגעווען, אז דער לינקער פלינגעל וועט האבען א מעהרהייט.

אבער עס פרעהט, אז וועניגסטענס איז פעהלן א טעריטאריע, וואו דער אלגעמיינער ציוניזם ווערט ריכטיג פערשטאנען און ער האט די אויבער-האנד, און למארי האבען, אז קראקא וועט זיין א עטאפ פאר ווייטערע נצחונות, אז אנדערע מדינות וועלען זיך אפערנען פון מערב-גאליציען און דאס זעלבע ציוניסטישע פערשענדנס ארויסווייזען.

א. ש.

די ערשטע אלגעמיינע פערזאמלונג פון „בויו-קאמיטעט פון דער געביידע פאר די יודישע געזעלשאפטליכע גימנאזיעס אין שבענסיבן און צייטונג

פערזאמלונגעס דאגערשטאט איז אין לאקאל פון סאחיים און פאבריקאנטען-פערזאמלונגען די 1 טע אלגע-מיינע פערזאמלונג פון אויבערדערמאנט-טע קאמיטעט.

די פערזאמלונג האט געענעט מיט א קורצע רעדע דער פארווענדער פון בויו-קאמיטעט, ה' נויפעלד, וועלכער בערייט אלע אנגעזעהנע און ערקלערט דעם ציעל פון דער אלגע-מיינער פערזאמלונג.

אלס פארווענדער פון דער פערזאמ-לונג ווערט אויסגעוועהלט דיר. ראמאן מארקאוויטש, וועלכער פערבעט אלס אסעקארען די ה"ה ארום. האטענפעלד, א. קאנגרעצקי און אלס סעקרעטאר ד"ר מערינג.

ד"ר מערינג לעזט דעם סטאטוט פון קאמיטעט, וועלכער ווערט דורך אלע אנגעזעהנע אנגענומען. דער סטאטוט זעהט פאר, אז ווען דער קאמיטעט וועט זיך ליקווידירען, וועט די געביידע איבערגעוויזען ווערען דער יודישער קהלה.

דעם בערייכט פון ארגאניזאציעס-קאמיטעט גיט אב ה' שפראך, וועלכער זאגט צווישען אנדערן:

„אלערערשטענס מוז מען אונטערשטריי-כען, דאס ביים היינטיגען טאג געניסען פון הנחות 80 פראצענט שילער פון די געזעלשאפטליכע גימנאזיעס, דער-פאר איז דער אויפבויע פון א ספעציע-לער געביידע נישט בלוז א פראבלעם פון די פערזאמלונגען ערטער, נאר אויך פון דער גאנצער יודישער געזעלשאפט אין שבענסיבן און צייטונג.

די אידעע פון אויפבויען א גאנצן גרויסן שול פון צווייטע ווייזע וועט ווערען געוועלט און אויסגעפירט ביי דער פערזאמלונג פון די יודישע גי-מנאזיעס אין שבענסיבן און צייטונג.

האל פון דער געביידע און איינשריי-בען איהם אין גאלדענעם בוך אויף א גאנצער זייט.

ג) פון 500-999 זלאטעס איינשריי-בען דעם שפענדער אין גאלדענעם בוך אויף א גאנצע זייט.

ד) פון 200-499 זלאטעס איינשריי-בען דעם שפענדער אין גאלדענעם בוך. ה. ז. שטילער לעזט דאן פאר דעם הודושע אויפ'ן י. 1935, וועלכער ווערט אנגענומען און עס ווערען גע-וועהלט פאלגענדע אינסטאנצען:

פערזאמלונג ה"ה: נויפעלד, א. זיג-מאן, שטילער, דיר. פרושיצקי, שפראך, וועקסלער, פויסט, גאלטער, ז"ר מ-רינג, אדורו. האטענפעלד, י. שלעזינגער, נ. ד. בערלינגער, מ. קאפלינסקי, ד. בארודקאווסקי און ג. לאנדוי.

אין ראט ה"ה: נ. ראטשטיין, י. לעוויט, י. קאהן, נ. קאהן, ש. פארענ-שטיין, י. מארקאוויטש, סט. זיגמאן, י. אלטמאן, י. ענגעל, ש. גאלדשטיין, און י. בוגייער.

בויו קאמיטעט: ה"ה: מ. ראזענשטיין, נ. ראטשטיין, ה. שפאלטען, ש. גע-ווערצמאן און ה. מארקאוויטש.

רעוויזאנטס - קאמיטעט ה"ה: נארימ-בערסקי, ד. קאהן און י. געריכטער.

פערטרעטער: ר. האראוויטש און ל. ווארשאוויסקי.

פ. ק.

די יודישע געזעלשאפט פאר לאנד-קענסשאפט

מאכט בעקאנט די מיטגלידער און טימ-פאטיקער, אז דער לאקאל איז געווארען איבערגעטראגען אין דער שולע פון פר. ז. ווינשטיק, 2 אלע 20 (2-טער טוויז). דער סעקרעטאר איז טעטיג טעגליך פון 9 ביז 10 און ענד.

זונטאג, דעם 14 טען ד.ח. קומט פאר אב'אויספלוג אין די קאמפאקטע טע-לען. צוזאמענערען אויפ'ן באהן-הויף 5:30 אינדערפרי. איינשרייבונגען און אינפארמאציע נעמען און דער סעקרע-טאריאט ווי אויך פירמע י. ראזענשטיק, אלע 29.

די ערשטע טעג פון חורש אויגוסט קומט פאר אב'אויספלוג קיין ווילנע און אין דער זעלבער צייט צוליב יום טוב פון בא'יג - אב'אויספלוג קיין זאקא-פאנד.

אין חורש יולי קומט פאר אב'אויספלוג אין די בעסקידען אויף דער „באבא" גורא."

גענויע אינפארמאציעס - אין טעק-רטאריאט.

פון „טאז"

די פערזאמלונג פון „טאז" בעט די אלע פערזאמלונגען, וואס פארהען אין די געהעלטע טעג קיין טשעכאסלאוועקע, אז זיי וועלען זיך פערשענדליגען מיט'ן סעקרעטאריאט פון „טאז", ב. יאקעלע-וויטשא 3, טעל. 17-56.

די בעריהמטע פאלקס-זינגערין לאלא פאלמאן אין שבענסיבן און צייטונג

שוין היינטיגען שבת, דעם 13-טען יולי 9 א זינגער אָווענד, אין פייער-לעכער-זאל וועט די בעליבטע פאלקס-זינגערין, דער שטאליך פון דער יודישער עסטראדע אויפטרעטען אויף דעם איין-אין-איינציגען קאנגרעס אין איהר פולקאם נייעם און זעהר רייכען פראג-ראם.

לאַלא פאלמאן דארף מען נישט פיעל רעקלאמירען. ווער עס האט זי געהערט זינגען און געזען, ווערען אויפגינגען מיט און אונזער שטאדט מיט דער „יודישער-באנדע" דער וועט שוין זיכער נישט ארוםקלאנגען אזא גינסטיגע גע-לעגענהייט און קומען הצרען איהר פערזענליכע נייעם פראגראם. פון דער יודישער פרעסע ווייסען מיר אויך ווע-גען דעם גרויסען ערפאלג, וועלכען לאַלא פאלמאן האט געהאט מיט איהר גלענצענדיקע זינגען אין ווארשע און אין א רייע גרעסערע שטעט פון פוילען. בעזארגט אייך גלייך מיט בי-לעטען, וועלכע זענען שוין צו בעקו-מען צו ביליגע פרייווען אין דער דרו-קעריי פון ה' באטשאן, אלע 6.

ה' שפראך לעזט דאן דעם אופן פון די שפענדונגען אין פאלגענדע פארט: (א) אינ'ם פאל פון דעקלארירען און איינצאהלען העכער 5,000 זלאטעס - אנרופען א זאל אויפ'ן נאמען פון שפענ-דער אדער אויפ'ן נאמען, וועלכען דער שפענדער וועט אנווייזען.

(ב) פון 1000-4999 זלאטעס פערזאיי-ביגען דעם נאמען פון שפענדער אין

און אזוי פאסירט עס!

אין לעבען דארף מען זיך פסדר לערנען. דער יעצטיגער פראצעדור פירט מער לאוואל, ווען מען האט איהם פארגעווארפען, אז ער האט געגיטען זיינע איבערצייגונגען, האט געענטפערט: דער, וואס האט קיינמאל נישט געגיטען זיינע איבערצייגונגען, דער האט בעווי-זען, אז ער האט אין זיין לעבען זיך גארנישט אויסגעלערנט.

די תשובה איז א שארפע און א פער-ביסענע, אבער מען דארף מודה זיין, אז זי איז זעהר א טרעפליכע. מיר האט עס געבראכט אויסגעוועהליכע קאנג-סעקווענצען. די געשיכטע איז פאלגענדע:

שוין א לענגערע צייט, אז איך האב געשפילט אויף דער מלוכה לאטעריע, אבער אהן ערפאלג. היות איך זייכען זיך נישט אויס מיט אויסגעהאלטענקייט און ווייט נישט קיין מאָס, האב איך בעשלעטען אויפהערען אויף ווייטער צו שפילען, פרי האבען אָט דעם בעשלוס שטענדיג אין זכרון, האב איך דאס פער-טעל לאָס, אויף וועלכער איך האב גאר-נישט געוואונען אין דער לעצטער 4-טער קלאס, צוועקלאפט צו א בילדעל, וועל-כעס הענגט שטענדיג איבער מיין שרייב-טיש, ווען איך האב אבער אי-בערגעליינעט לאוואל'ס ערקלערונג, האט עס געוויקלט אויף מיין שכל, און איך האב בעשלאסען בייטען מיין איבערציי-גונג בנוגע דאס אויפהערען שפילען. איך געה אלזא צום קאלעקטאר און הייס מיר געבען א צעטעל צו דער 2 טער קלאס פון דער 33 טער לאטעריע.

פ. ק.

פראַם מעסינג אין קינאַ „לונא"

פון היינט אָן וועט אין קינאַ „לונא" נאך יעדען סעאנס פונ'ם הערליכען פילם „דאָן-וואָן" מיט דוגלאָס פייער-בענקס אויפטרעטען דער בעריהמטער, אויסגעצייכענטער טעלעפאָט - עקספּער-י מענטשאַטאָ פראַם מעסינג.

פראַם מעסינג איז דעם טשענסיק-כאָווער עולם זעהר גוט בעקאנט, וויל אין זיינער צייט איז ער אויפגעטרעטען מיט עפענטליכע סעאנסען און געמאכט א גרויסען רושם מיט זיינע פראַדוק-ציעס.

פראַם מעסינג וועט דאסמאל אויפ-טרעטען מיט סעאנסען אויפ'ן געביעט פון טעלעפאָטיע, מאַנטעטום, סוגעסטיע און קאמפאָזיטע איבער זיך זעלבסט. פראַם מעסינג, וועלכער האט זינגער צייט פאַראויסגעזאָגט דעם וואַהל פון פראַם אינגאָצי מאַטשעשיצקי אלס מלוכה פרעזידענט, וועט אויך פאַראויס-זאָגען אונזער שטאָדט דעם האָראַסקאָפּ אויפ'ן צווייטען האַלבען יאהר 1935.

פראַם מעסינג וועט דאסמאל אויפ-טרעטען מיט סעאנסען אויפ'ן געביעט פון טעלעפאָטיע, מאַנטעטום, סוגעסטיע און קאמפאָזיטע איבער זיך זעלבסט. פראַם מעסינג, וועלכער האט זינגער צייט פאַראויסגעזאָגט דעם וואַהל פון פראַם אינגאָצי מאַטשעשיצקי אלס מלוכה פרעזידענט, וועט אויך פאַראויס-זאָגען אונזער שטאָדט דעם האָראַסקאָפּ אויפ'ן צווייטען האַלבען יאהר 1935.

פון אַרבייטס - פראַנס

גראַסמאַנטס קנעפ-פאַבריק אויף אָגראַדאווא 66 האט פון 29 יוני אָבע-זאָנט אלע אַרבייטער. פון 15-טען ד.ח. וועלען בעקומען אַרלוויב 40 אַרבייטער און 150 - וועלען בעקומען אַרלוויב פון 27 ד.ח. דעמזעלבען טאַג וועט די פאַבריק ווערען אָבערשעטלט ביז'ן 12 אויגוסט ה. י.

די פאַבריק „וואַרטא" איז פונ'ם 8 ד.ח. געווארען אָבערשטעלט און ער-טיילט 14 טאַגיגען אַרלוויב אלע אַרביי-טער. עס זענען נור פערבליבען 30 אַרבייטער, וועלכע בעדינען דעם מע-כאַנישען טייל. די פאַבריק וועט אָנהוי-בען אַרבייטען דעם 22 ד. ח.

ווער איז דער מערדער פון פיל-טודסקי-גאם 7.

זייט דעם בענגענעם מאָרד-טהאַט אויף פיליטדוסקי 7, ווען עס זענען אומ-געבראַכט געווארען די דינסט פון ה' מיטלער און זיין שוועסטער-טאכטער, איז אַדורף 9 חדשים. ערשט איצט, אין צוזאמענהאנג מיט'ן דערנעהנטערנען זיך פערענדיגען פון דער אויספאַרשונג אָבסטיילונג אָספ. מאַלקעוויטש.

דאס איז דער 23 יערהריגער זיגמונט זאַרעמבניסקי, אַן-איינוואוינער פון וואַטשעוואָו פאָוויאָט, וועלכער איז, ווי מען דערזעהט, א פראַדוקט פון א נישט-לענאָלער לייבע. דער דאָזיגער אָבשטאַם האט איהם געשטויסען צום נישט-רעגולערען לעבענס שטייגער. זא-רעמבניסקי האט זינט עטליכע יאָהר זיך גענומען צו פּרעשידענע נישט-עהרליכע געשעפטען, כדי צו קענען פיהרען א זאַרגלעך לעבען. צווישען אַנדערען איז ער אַרויסגעטרעטען אלס פּערקויפער פון דאַלאַרובקעס, געוועזען אַן-אַלאַפּאַט א.ד.ג.

איינצינווייז איז ער געפאלען אין

פערשטאנד און גליק.

וועגן דער ווערט פון מענטשן אורטיילט די אפיניע לויט זיין ערפאלג אין לעבן. ווען עס געלייגט עמיצע זאגט מען אויף איהם, אז ער איז א קלוגער און גוטער, וועגן א שלים-מזל אבער, זאגט מען, אז ער איז א נאָר און שלעכטער.

איינער פון מיין בעקאנטע, וועלכער האט נישט לאָנג אויף א געוויסער אונטערנעמונג פיעל געלד פערלירט, האט מעלאַנכאליש א קרעכץ-געטהן:

— ווען אין וואַלט אזוי קלוג געווען בעת'ן אנהויבען דעם געשעפט — האט ער געזאגט — ווי מיינ פרוי איז קלוג, ווען דאס געשעפט האט זיך מיר נישט איינגעגעבן, וואלט איך געווען דער רייכסטער מענטש אין פּוילן.

אַבער ווען ערפאלג בעשטימט נישט נאָר חכמה, נאָר אויך דאס שטיקלע מזל, און ווען דאס פעהלט, מאַכט עס דאס לעבן שווער אפילו א געניאַלען מענטש.

אַמלייכסטען איז פרובירן דאס גליק, שפילענדיג אויף דער מלוכה-לעטערע; דאס בעזיצן א לאַס פּענט פאר אונז פיעל מעגליכקייטען און ווען אונז וועט געלייגט צו געווינען, דאַן וועלען מיר ערוועקן פּערזאָנלעכע פּערזאָנלעכע דער אייגענער פרוי. נאָר אין קורצען איז דא א געלענעהייט, ווייל דעם 16-טען ד. ה. הויבט זיך אָן די ציהונג פון דער 2-טער קלאַס פון דער 33 טער לעטערע.

פון דער רעוויאָניסטישער בע-וועגונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער היי-יעה-ריגער גרויסער דינ-אַקציע, וואס ווערט אומעטום אַדורכגעפיהרט, ווי נאָר עס איז דא א רעוויאָניסטישע אַרגאַניזאַציע, איז ביי אונז אין שטאדט דינ-טאג דעם 9-טען ד. ה. פאַרגעקומען א מאַסען-פּערזאָנלעכע פון אלע רעווי-זאָניסטישע גרופירונגען ביי אונז אין שטאדט. מיט רעפּראַטען וועגען זאָגן פון דער אַקציע זענען ארויסגעטרע-טען פּרעזעס ניעמיראַווסקי, מפקד זעלי-צער, ש. פּרידמאַן א. א.

פון די ביז-אַיצטיגע פּעריכטען ווע-גען נאָנג פון דער אַקציע ווייזט זיך ארויס, אז זי האט שוין פּערזאָנלעך די צאהל בעטייליגע און פּרעזעס. די הייזעהרגע דינ-אַקציע איז ארוי-אַרום איינע פון די ערפאלגרייכ-סטע אַקציעס פון טשעכאסלאווער רע-וויאָניזם.

היינט פרייטאג, דעם 12-טען איז דער לעצטער טערמין פון אבגעבען די אַקציע און זי פולשטענדיג צו לי-ווירירען ביים היגען דינר קאַמיטאַט.

דער צענטראַל-קאַמיטעט פון ברית הצה"ר אין פּוילן האט פּראַקטיש ארויף די טעג 17-24 יולי ה. י. א הערצל-וואַך פון גאַנצען לאַנד. אין משך פון דער דאָזיגער וואַך וועלען פאַרקיי-מען אַקאַדעמישע צום אַנדערנען פון גרויסען ציוניסטישען פיהרער. די הערצל-וואַך איז געווינדעט דער פּראַ-פאַנדעט און אויפלאַפער אַקציע פון דער נייער ציוניסטישער אַרגאַניזאַציע (נ.צ.א.) 4 א זייגער נאכט.

מאַרגן שבת, דעם 13 טען קומט פאַר אין לאַקאַל פון ברית הצה"ר ביים „חוג מנורה" א קאַלעקטיווער רעפּע-ראַט, געווידמעט אַקטועלע ענינים. דינסטאג, דעם 16-טען 8 אַווענד קומט פאַר א פּרעסע אַיבנרוכט.

די צאָהל בעשעפטיגטע ביי די עפענטליכע אַרבייטען.

די אַלגעמיינע צאָהל בעשעפטיגטע ביי די עפענטליכע אַרבייטען פּערטעפט 1619 פּערזאָן, דערפון זענען 50 פּערזאָן בעשעפטיגטע ביים בויען דעם מלוכה-שני ווען נומער 14, 700 ביי שאַטע-אַרביי-טען, 300 ביי פּלאַנצונג אַרבייטען און די איבריגע ביי קאַנאַליזאַציע-אַרבייטען, פון „ברית החיל".

מאַרגן שבת, דעם 13-טן. ה. פּונקט-ליך 4 א זייגער נאכמיטאג וועט האַל-טען א רעפּראַט חבּר ע. יאַקאָב-וויטש פון ברית הצה"ר אויף דאס טעמא „די אויפגעבען פון דער נייער ציו-ניסטישער אַרגאַניזאַציע". אלע חברים ווערען אויפגעפּאָרעט צו זיין אַנוועזנד.

טראַגעדיע פון א מוטער פאַר'ן געריכט.

דינסטאג האט דאס קרייז-געריכט בע-טראַכט דעם פּראַצעס פון דער 67 יעה-ריגער וואַלעריע קרושעווסקא, וועלכע האט ערמאָרדעט איהר אייגענעם זון אין די פאַבריקס הייזער אין ווינע-טער. די אַלטימטקע ווערט געברענגט פון דער תּפּיסה.

דער בעשולדיגונג אַקט וואַרפט איהר פאַר, אז דעם 30 אָפּריל ה. י. האט זי דער'הרגעט איהר ווען פּיאַטער קרו-שעווסקי מיט א זעץ פון א האַק, וואס ס'האַט פּערזאָרזאכט דאס צוריען פון מוז און א פּלאַט אויסגוט. נאָכ'ן אַפּיע-פיהרען קרושעווסקי אין שפּיטאַל איז ער אין 3 שעה שפּעטער געשטאַרבן. פונ'ם פאַרגעלעטען בעשולדיגונג-אַקט וויזט זיך אַרויס, אז דער זון האט זי געשלאָסן און פּסדור מאַלטרעטירט.

די בעשולדיגע איז זיך מודה צו דער שולד און ערקלערט, אז זי האט געוואַלט זיך ערמאָרדען, נאָר עס איז געשעהן אַנדערש. אידער זי איז בע-זאָנגען דעם שרעקליכען טהאַט איז פאַרגעקומען צווישען איהר מיט'ן ווען א קריגעריי, בעת וועלכען דער זון האט די מוטער אָנגעכאַפט פאַר'ן האַל, גענומען שטיקען און ערנאך א זעץ-געטהן מיט'ן פּוס און געאַנגען שלאַ-פּען. ווען דער זון האט זיך געלעגט שלאַפּען ווייט נישט די אַלטימטקע ווי אזוי ס'איז געשעהן, אז זי האט גענו-מען די האַק און א קלאַפּ געגעבען דעם שלאַפּענדן.

די אַרויסגערופענע עדות בעשעפּטי-גען, אַז פּיאַטער קרושעווסקי האט פּסדור געשלאָסן זיין מוטער.

די מעדיצינישע אונטערזוכונג בעת דער אויספאָרשונג האט זיך אַרויסגע-זאָגט, אז קרושעווסקא איז געווען ביים פּולען בעוואוסטליך. בעת דער געריכט-פּערהאַנדלונג האט זי אָבער געזאָגט, אז קרושעווסקא בעקומט פּסיכישע צו-מישונגען און אין געגעבענעם מאַמענט נישט געקענט זיך בעהערשען. דער זון, וועלכער איז שוין 5 יאהר געווען קראַנק האט שלעכט געווירקט אויפ'ן נערווען-צושטאַנד פון דער אַלטימטקער, נאָר אַזא צושטאַנד קען זיך שוין נישט א-פּער'חורען, ווייל עס זענען נישטא די בעדינגונגען. די עקספּערטען האבען זיך טיילווייז געשטיצט אויף די עדות פּר-קלערונגען, וועלכע האבען געשילדערט דאס צוזאַמענלעבען פונ'ם ווען מיט דער מוטער.

נאָך דער פּעריידיגונג-רעדע פון אַרוי. אַש האט דאס געריכט וואַלעריע קרושעווסקא'ן פּולשטענדיג פּרייגעשפּראַ-כען.

צו דער אויפמערקזאַמקייט פאַר די פּאהרענדע נאָך שטשאַוויץ.

דער פּרווואַטער אינהאַלציע - און פּעקטרא טאַראפּאַטישער אַנטשטאַל פון דר. יוזעף שרייבער, וועלכער איז איינגע-דענט לויט'ן סיסטעם פון פּראַפּעסאָר דר. ספיס-דרענער. דר. שרייבער, א בעקאַנטער אַרצט פון קראַקא (ר' 50), פיהרט פּערזענליך אַן מיט דעם אַנטשטאַל, בענוצענדיג זיך מיט פּיעל אייגענע ערפּינדונגען, וועלכע האבען א זעהר גינסטיגע וויר-קונג אויף די קראַנקע „דר שרייבער איז זעהר בעליעבט ביי זיינע צאָניע-טען, וועלכע לויבען איהם שטאַרק פאַר זיין אויפריכטיגער הייל - בעהאַנדלונג פּונעם אַלע קראַנקע, סיי רייכע, סיי אַרימע (די לעצטע היילט ער אַפט אומזיסט).

1 יאהר תּפּיסה פאַר אויסהאַקטן אַניאָיג.

דאָס קרייז-געריכט האַט בעטראַכט דעם פּראַצעס פון 27 יעה-ריגען יאַראַס-לאַוו הוטני, וועלכער האַט אין נאָוועמ-בער 1933 אויסגעהאַקט אַניאָיג יוזעף שפּילעצקי. דער טרויערער אינצידענט איז פאַרגעקומען בעת א געשלעג צווי-טען שפּעלעקליך און הוטני'ס שולדיגער-פּאַטער. דער בעשולדיגער האַט אויך אַנטיילגענומען אין'ם געשלעג און גע-וואַרפען שפּילעצקי'ן אַ שווערען שטיין, וואָס האַט איהם געמאַכט פאַר אַניאָי-ביגען קאַליקע. דאָס געריכט האַט הוטני'ן פּער'משפּט אויף 1 יאהר תּפּיסה.

1 יאהר תּפּיסה בעקומט א היגער דאָקטאָר פאַר בעליידיגען דאָס געריכט.

דער בעקאַנטער היגער דאָקטאָר מאַצעלי ראָזען (נאַלע 41), האט גע-האַט א סכּטן מיט זיינע ווירטאלייט, פון וועלכע ער האט פּערלאָנגט צוריק איהם אומצוקעהרען דאס אַבטערט-געלד אין דער הויך פון 6000 זעלער, וועל-כעס ער האט בעזאַהלט פאַר דער דורך איהם פּערנומענער דירה.

די דאָזיגע אַנקלאַגע איז אַדורך א רייע אינסטאַנצען און פאַר'ן ד"ר ר. זיך אַלעמאַל אונגינסטיג געענדיגט, ווייל דאס קרייז-געריכט אין טשעכאסלאוו, ווי אויך דאס אַפּעלציע-געריכט אין ווארשא האבען די אַנקלאַגע דערוויי-טערט.

דעם 26 מאי 1933 האט דר. ראָזען אָנגעשריבען אַנקלאַגע צום פּרעזעס פון אַפּעלציע-געריכט אין ווארשא, פאַרוואַרפענדיג איינזייטיגקייט איינעם פון די היגע ריכטער און אויך 3 ריכ-טער פון אַפּעלציע - געריכט. צוליב דעם דאָזיגען האט דר. ר. פּערלאָנגט א רעוויזע פון פּראַצעס.

אין רעזולטאַט פון דער דאָזיגער אַנקלאַגע איז ד"ר ראָזען געוואָרען בעשולדיגט פאַר בעליידיגען דאָס גע-ריכט און אויף דער פּאַדערונג פון ווארשא ווער אַפּעלציע - געריכט איז דער פּראַצעס געוואָרען איבערגעשויקט דעם היגען קרייז-געריכט נאָכאַמאַל צו בעטראַכטען.

עהערנעכטען איז פאַרגעקומען דער פּראַצעס. דאס געריכט, אונטער'ן פּאַר-זיך פון ריכטער נאָנקאַנישטי האט נאָכ'ן אויסהערען די רעדעס פון פּראַ-קראַר שליטער און פּערטיידיגער ראַ-זענשטיין, פּער'משפּט דעם דר. ראָזען אויף 1 יאהר תּפּיסה.

בעשטראַפּט אונלעגאַלע קאַלפּאַר-טערען.

פון 15-טען מאַי פּערפליכטען נייע פאַרשפּיעטען וועגען צייטונגס-קאַלפּאַר-טאָוש, מיט וועלכען עס קענען זיך פּערנעמען פּערזאָנען, וועלכע זענען פּעצעילע דערצו בערעכטיגט און וועלכע בעזיצען די געהעריגע נומערלעך און בעשיינגונגען.

פּערזאָנלעכע פרייטאָג האט דאס סטאַראָסטווע - געריכט בעטראַכט דעם ערשטען פּראַצעס פון דאָזיגען מין פּאַר אונלעגאַלען קאַלפּאַרטאָוש און פּער'משפּט פאַר פּערקויפּען צייטונגען אָהן די גע-העריגע בעשיינגונגען די מיטגלידער פון ג. ד. יוזעף טשישינסקי אויף 300 זל. שטראַף אַדער 10 טעג אַרעסט, יאָן רוסקאָוסקי - אויף 200 זל. אַדער 7 טעג אַרעסט, שטשיפּאַר'ין - אויף 100 זל. אַדער 5 טעג אַרעסט און עטליכע אַנדערע - אויף קלענערע שטראַפּען.

חיכטיג פאַר אַריינטרעטענדע אין פּאַליטעניקום.

די געגענווייניגע הילף פאַר סטודענט-טען יודען, פון ווארשא ווער פּאַליטעני-קום מעלדעט, אַז דער קאַנאָריס-קאָמאַען הויבט זיך אָן דעם 23 טען סעפטעמבער און דער צוגרייטונגס-קורס - דעם 5 טען אינווסט. דער קורס דויערט ווי אלע יאהר 6 וואַכען. די לעהרער זענען ספּע-ציאַליסטען אינזשניערען און דיפּלאָמאַ-טען פּאַליטעניקום.

KINO „EDEN".

דער מעכטיגסטער פּוילישער פּילם!

DZIEJE GRZECHU

דראַמאַ, לויט דער ערצעהלונג פון סטעפּאַן ושעראָמסקי אין די הויפט-ראַלען: דאָפּינעסקא, סטעמפּאַווסקי, יוזעף ווענגזשין א. א. בילעטען פון 35 גראַשען אָן.

טען פון פּאַליטעניקום. איינשרייבונגען פון 17 יולי אָן אין לאַקאַל פון קורס-גימנאַזיום „לאָוו", נאַלעוויקי 28 טעג. 11.90.91 צווישען 7-5. שריפטליכע און מינדליכע אינפּאַרמאַציעס ערטיילט אויך דער פּעראַייז לויט'ן אַדעס: געגענוויי-טיגע הילף פון סטודענטען-יודען פּאַלי-טעניקום, ווארשא, פּלאַנא 3, וו. 26. דינסטאג און פּרייטאָג 6-5. אינפּערמאַ-ציע - טשיפּענדיעס.

אונגעווענהילכע „קאַריערע" פון געוועזענעם היגען שטאַדטישען דאָקטאָר.

די היגע איינוואוינער געדענקען נאָך מסתא דעם דר. קעזשמייעזש פאַר-נאָוסקי, וועלכער האט נאָכ'ן אַבטערטען פון דר. פּורסקי, פּערנומען דעם אַמט פון שטאַדטישען דאָקטאָר ביו'ן יאהר 1933.

נאָכ'ן פּערלאָזען טשעכאסלאַוו האט דר. פאַרנאָוסקי פּערנומען א גאַנצע רייע אַמטען, ווי הויפט-דאָקטאָר אין גדינער פּאַרט, הייל-אינספּעקטאָר פון פּערוויכערונגס-אַנטשטאַט אין ווארשא און לעצטענס הויפט-דאָקטאָר פון דער „אי-בעזפּיעטשאַלניע אין לידיע".

איצט טיילט מען מיט פון לידיע אונט-געווענהילכע מעשיות וועגען אומגעריכ-טען פּינאָל פון דר. פאַרנאָוסקי'ס קאַר-יערע. אין ליכט פון די דאָזיגע מיט-טיילונגען בעזיצט דר. פאַרנאָוסקי נישט קיין דאָקטאָר-דיפּלאָם און ער איז גע-ווען א דאָקטאָר פון אייגענער נאָמינאַ-ציע.

די דאָזיגע סענסאַציעלע ענטדעקונג האט געמאַכט דער פּאָליאַטאָוע דאָקטאָר אין לידיע, וועלכער האט זיך פּעראַי-טערעטירט מיט דר. פאַרנאָוסקי'ס דאָ-קומענטען און קוועסטיאָנירט זייער אויטענטיקייט.

ווי מען אינפּאַרמירט, איז אין די דאָזיגע סענסאַציעלע ידיעות פּערהאַן א טייל אמת, ווייל דר. פאַרנאָוסקי האט, לויט אלע ווארשיינליכקייטען, געענדיגט דעם מעדיצינישען פּאַקליטעט אין קיעוו פאַר די צייטען פון פּאַלשע-וויזם, אבער נאָכ'ן צוריקקומען קיין פּוילן, האט ער זיך נישט נאָסטריפּי-צירט.

זייענפאַלס אונטערליינט נישט קיין שום ספּק, אַז זיינע פּאַפּירען זענען נישט געווען אין דער בעסטער אָרדנונג און דער דאָזיגער גאַנצער ענין נעמט אָן אַנערנסטען כאַראַקטער אין צוזאַ-מענאַנג מיט'ן פּעסטגעשעטלעכען פּאַקט פון דר. פאַרנאָוסקי'ס פּערוואַנדען ווערען פון לידיע.

רעהאַביליטירט קלאַבזעקער סוחרים.

דעם 26-טען פעברואַר ה. י. אויף דער באַהן-ליניע הערבי-גדינאַ, צווישען די סטאַציעס הערבי און דיאַלאָשין איז געווען אַ גרויסע פּאַרטיע פּאַרטיע און אַנדערע שפּייז אַרטיקלען. די פּערווילשע דאַנציגער פּירמע האט אַב-געשאַצט דעם שאַדען אויף עטליכע טויזענד זעלערעס.

טראַך דער באַלידער ענערגישער אויספאָרשונג, זענען די אויספיהרער פון דער רעטורלעהאַטער גנבה נישט פּע-האַלטען געווארען. דאָגעגען איז ביי עטליכע קלאַבזעקער סוחרים, ווי יזעל-מאַן, וויכמאַן, לויבצקי, זאָמבאַקאָוסקי א. א. קוועסטיאָנירט געווארען א געוויסע צאַהל טהעלע. בעת דער פּאַליצייאישער אויספאָרשונג האבען די סוחרים ער-קלערט, אַז דעם דאָזיגען טהעלע האבען זיי געקויפט ביי א געוויסען ענוועל און בוכווייץ פון קלאַבזעק.

אין רעזולטאַט זענען ענוועל און בוכ-ווייץ, ווי אויך 7 אַנדערע סוחרים, ביי וועלכע מ'האט געפונען דעם טהעלע, בעשולדיגט געווארען לויט'ן אַרטיקעל 160 פון שטראַף-קאָדעקס, פאַר בעוואוסט-זיניג קויפּען טהעלע, וואס שטאַמט פון א גנבה.

די בעשולדיגטע זענען זיך צו דער שולד נישט מודה, ענדערענדיג פּול-שטענדיג זייערע פּריעהרדיגע ערקלע-רונגען און אלס בעווייז פאַרנעשטעלט רעכנונגען פון היגע סוחרים, ביי וועל-כע זיי האבען דעם טהעלע געקויפט. דאס געריכט האט נאָכ'ן אויסהערען די עדות, ווי אויך די פּערטיידיגער און פּראַקאָראַר - די בעשולדיגטע פּרייגע-שפּראַכען.

נקמה פאַר „אַבשלאָגען" א חבּר'טע.

אַנאוואַנגענעהעמע פּאַסירונג האט גע-טראַפּען דעם איינוואוינער פון דאָרף באַראַנאָב, לובלינצער פּאַוויאַט, ה' פּאַ-וועל ווענגערקא, וועלכער איז, ווי עס ווייזט זיך אַרויס, א הייסער אַנאוואַנגע-פּונ'ם שעהנעם געשלעכט.

נאָכ'ן אַנקומען קיין טשעכאסלאַוו, וואו ער האט געהאַט צו ערלעדיגען א רייע ענינים און אויך צו מאַכען געוויי-טע איינקויפּען, האט ה' ווענגערקא געשלאָסען א צוםלייגע בעקאַנטשאַפט מיט א געוויסער דאַמע, וועגען וועלכען עס געהן אַרום קלאַנגען, אז זי נישט קיין איבריגע צניעה.

מיט דער דאָזיגער נייער בעקאַנטע, וועלכע האט שנעל בעזיגט זיין האַרץ, איז ה' וו. אוועק אין הויז אויף אַנאַ-דאַוואַ 4, וואו זיי האבען זיך פּערוויליט א לענגערע צייט.

אין מאַמענט, ווען ביידע האבען פּערלאָזט דאס דערמאַנטע הויז, זענען פּלוצים אַרויס פון א בעהעלפטעניש צוויי פּערוואַן, וועלכע האבען זיך געוואַרפען אויף ה' וו. און איהם שטאַרק צושלאָ-גען.

בעת'ן געשלעג האבען די אַנפּאַלער צוגענוג'עט ביי ווענגערקא'ן דער פּאַר-טעל, אין וועלכען ס'האט זיך געפונען אַביסעל געלד.

נאָכ'ן אַנפּאַל זענען די אונבעקאַנטע שלעגער ענטשלאָפען. אויפ'ן אַלע אַרם פּונ'ם בע'עוואו'טען זענען זיך צונויפגעלאָפּען דורכגעהער און א פּאַליציי-פּונקציאָנאַר, וועלכע האבען זיך גענומען נאָכ'אָגען ביידע אַנפּאַלער און זיי טאַקי פּערהאַל-טען.

ווי עס ווייזט זיך אַרויס, איז דאס געווען א נקמה-אַקט פאַר „אַבשלאָגען" די „דאַמע", מיט וועלכער עס פּערבינ-דען לעצטענס די אַנפּאַלער אינטימע בעזייהונגען.

די אַנפּאַלער האָבען זיך אַרויסגעווי-זען אלס: וואַלאַוו ביסטרי (יאסנאַ-גורסקא 16) און וואַליסלאוו וואַשישק (נאַנצאָרסקא 21). ביידע זענען איבער-געשיקט געווארען צום אויספאָרשונג-ריכטער באַגזאָקי, וועלכער האט זיי בעפּוילען צו אַרעסטירען.

אומגליקליכער פּאַרפאַל בעת אַ פּוטבאַל-מעשט.

דער לעצטער צווישען-שטאָדטישער פּוטבאַל-מעשט ברינגנאָו - סטאַראַקאָוויץ איז געווען איינער פון די פיעל פון דער דאָזיגער קאַטעגאָריע, וועלכע דאַרפּען דעציירען וועגען שטייגען אין די הע-כער גרופּען און וועלכע זענען דערפאַר אויך א שפּיעל אויף לעבען און טויט.

אין רעזולטאַט פון אַזאַ קאַמף האט בעת'ן דערמאַנטען מעשט פּאַסירט א שרעקליכער פּאַרפאַל.

א שפּיעלער פון סטאַראַקאָוויץ, ווע-לענדיג פאַר יעדען פרייז אָבנעמען א באַלעם, נאָך וועלכען ס'האט זיך גלייכ-צייטיג געלאָזט דער ברינגנאָו-טויערמאַן, האט דעם לעצטען אומנערן געגעבען אַזאַ פּעסען זעץ מיט'ן פּוס אין דער נאָז, אַז ער האט איהם צובראַכען דעם נאָז-ביי'ן און מען האט דאס פּערואווא-דעטען ברינגנאָו-טויערמאַן געמוזט אין א בעוואוסטליכען צושטאַנד אראבטראַ-גען פונ'ם שפּיעל-פּעלד.

Kino „LUNA"

היינט און וויטערע טעג.

רוגלאס פיערבענקס

אין דער הערליכער קרעאַציע

DON JUAN

עראָטישער פּילם, אויפ'ן באַ-דען פון לעפענס-פּאַסירונגען.

הויך דעם איז געלונגען אַראַבצוברענגען דעם אויסגעצייכענטען, בעריהמטען טעלעפּאַט-עקספּערמיענטאַטאַר.

פּראַפּ. מעסינג,

וועלכער וועט ביי אַלעמען אַרויסרופּען ענטזיקונג מיט זיינע פּראָדוקציעס.